

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 din. za tiskarstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok posebej. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 45-86

Za enako delo — enako plačilo

Veliko zborovanje za žensko volilno pravico preteklo nedeljo v Ljubljani je imelo izredno velik odziv. Polna dvorana Delavske zbornice je pričala, da je postalo to vprašanje aktualno kot še nikoli doslej in da nimajo prav tisti, ki potiskajo to vprašanje ob stran, češ: v tako resnih časih ne gre, da bi razpravljali o »takih« zadevah. Žene, ki so manifestirale za politično in državljansko enakopravnost, pa so dokazale, da hočejo imeti besedo pri soodločanju prav v teh časih, ko se sklepa na merodajnih mestih o tako daljnosežnih zadevah, ki globoko posegajo tudi v življenje žene. Oglasile so se zastopnice vseh slojev ter so kot take pokazale na vsa pereča vprašanja, ki čakajo rešitve, pri kateri bi morala sodelovati tudi žena. Pokazale so položaj današnje družine, o kateri se toliko govori, katere zdravemu uspevanju se pripisuje toliko važnosti, a se tako malo stori zanje. In to ne le za otroka, ki je smisel in smoter družine, marveč tudi za mater. Prav tako so zborovalke baš iz globokega materinskega čuta ostro obsodile imperialistične vojne, katerih najbolj tragične žrtve so ravno matere, ko morajo žrtvovati ono, kar je prepogosto smisel njihovega življenja: svoje otroke. Tako se je zborovanje mestoma prelilo v navdušeno mirovno manifestacijo.

Vse govornice so pa z vso tehtnostjo dokazov poudarjale današnji krivični položaj žene v službi. Pritrjevanje navzoče množice je potrjevalo upravičenost te pritožbe.

Zapostavljanje v službi na podlagi spolne razlike se zelo drastično uveljavlja v raznih poklicih, kjer so plače že nekako normirane po spolu in ženska često ne more napredovati preko določene meje — prav zato ker je ženska. To razliko pa morajo najbolj občutiti poročene javne nameščence, saj je po posebni uredbi določeno, da se njihovo delo ne priznava za polnovredno, kar se občutno podčrta z manjšimi prejemki za enako delo.

Zato pa je boj za politično in državljansko enakopravnost žene obenem tudi boj za njeno enakopravnost v službi. Osnovni ton zborovanja je bil: zahtevamo volilno pravico v imenu demokracije, o kateri ne more govoriti noben narod in nobena država, ki dopušča, da je polovica njegovih članov brezpravnih. Prav tako je treba zahtevati v imenu demokracije tudi ženo enakopravnost z moškim v službi. Kajti kdor sprejme človeka v službo in mu odkaže enako delo kakor drugemu, pa ga manj plača samo zato, ker je ta delojemalec ženska, ki je s poroko sledila svojim človeškim, prirodnim in državljskim pravicam, — v takem primeru pač ne moremo govoriti o demokraciji in tako postopanje za delodajalca ni niti častno niti moralno.

Pa tudi koristno ni, ker tako zapostavljanje poruši potrebno skladnost in zaupanje v odnosu med delodajalcem in delojemalcem. Pomislimo na gospodarja, ki svojega uslužbenca pri plačilu zapostavlja za drugim, a zahteva od njega, da prav toliko dela kot drugi, bolje plačani. Ali niso posledice, ki jih rodi tako postopanje, povsem človeške: v najboljšem primeru prevzame zapostavljenega človeka zakrknjenost in mržnja do svojega gospodarja, v katerem mora videti vteleseno nepravilnost. Često so pa posledice še hujše in se mnogokrat končajo pred sodiščem. Toda ali se vprašajo vedno tisti, ki sodijo in obsojajo, po globljem vzroku nemoralnih pojavov?

S tem primerom nikakor nočemo nasploševati sodbe, saj vemo, da je med našimi privatnimi nastavljenici še začuda veliko poštenosti in vestnosti zlasti spričo obupnih razmer, v katerih živijo. Zlasti pa so take posledice zapostavljanja izključene pri javnih nameščencih. Posebno pa se učiteljice ne morejo poslužiti gesla: za malo denarja, malo muzike, kajti nreče se zavedajo svojih dolžnosti ne samo do države, marveč predvsem do otrok, ki so jim izročeni v varstvo. Predobro čutijo, da otroškim dušam ne morejo in ne smejo odtegovati ničesar, kar so jim dolžne dati.

Vendar pa vključ v vestnosti, vključ čutu odgovornosti, vključ lepim besedam, da človeka najbolj osrečuje dobro izpolnjena dolžnost, nujno vstane v človeku, pri katerem je njegova neenakopravnost tako rekoč dekretirana, grenak občutek v duši. Le preveč človeško je, da se bori pri njem čut dolžnosti z zagrenjenostjo, ki sčasom prepoji vse njegovo dejanje in nehanje, ki mora nujno vplivati tudi na šolsko delo. Kje naj taka učiteljica-mati vzame vedrino in samozavest, ki jo zlasti danes tako nujno terja od nje ne samo njen otrok, marveč tudi njeni učenci? Ali ni več kot razumljivo, če se mati, ki so jo tako degradirali, dnevno sprašuje: Zakaj sem manjvredna, zakaj se moje delo manj ceni, pa četudi bi moji uspehi nadkriljevali delo moških tovarišev ali neporočenih tovarišic? Ali naj bom kaznovana zato, ker sem se poslu-

Javni uslužbenci za zvišanje plač

V torek, 12. decembra t. l., ob 11. uri dopoldne se je zglasila na banovini deputacija, obstoječa iz zastopnikov 32 organizacij državnih in mestnih uslužbencev in upokojencev. Vodil jo je zastopnik Združenja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev g. Sovre. Zaradi službene odsotnosti g. bana je sprejel deputacijo g. podban dr. Majcen. Deputacija je opisala nevzdržen položaj,

v katerega so zašli zaradi narasle draginje javni nameščenci in upokojenci, in prikazala nujno potrebo po takojšnjem zvišanju prejemkov. Posebno je poudarila, naj se zaradi nadaljnjega narasčanja cen po tem izvršenem prvem povišanju prejemki avtomatično povišujejo vzporedno z dviganjem cen. Svoje zahteve je predložila deputacija gospodu pomočniku bana v posebni spomenici.

Uradniška družina

Draginja raste vedno hujše ter jo v zadnjih mesecih vsi občutimo. Živiljske potrebe, kakor živež, obleka, čevlji itd. so se podražile. Razumljivo bi bilo, če bi bili med temi predmeti, ki jih moramo upoštevati, toda zadnje čase narasčajo cene — ravno domačim produktom; n. pr. jajca, mleko, moka, mast, krompir, fižol itd. so se silno podražili. Prav je, če dobi kmet nekaj več za svoje težko pridelane pridelke, vendar je treba ta dvig paralizirati z višjimi prejemki. Ako se je kmetu popravil gospodarski položaj, ga je treba dvigniti tudi pri konsumentih — javnih nameščencih. Nikakor ne more biti na mestu, da se izvoz forsira v taki meri, da bi moglo nastopiti pomanjkanje najvažnejših živiljskih potrebščin (mast, meso, moka itd.).

Še prav posebno težko čuti draginjo družina javnega nameščenca, ki mora prenašati tako silno visoki dvig cen z enakimi prejemki. Družino je treba še prav posebno zaščititi. Družina je najosnovnejša celica družbe, ker se v njej vzgajajo in oblikujejo bodoči člani človeške zajednice. Če je družina zdrava, je zdrava tudi mladina. Uradniška družina živi danes v najtežjih gmotnih okoliščinah, zaradi česar ne more nuditi svojim članom one izobrazbe in dati one vzgoje, kakor bi jo morala. Ob pomanjkanju ne more oblikovati tistih odločnih in smelih ljudi, ki jih potrebuje domovina, ker je sama ponižana in kruhoborska. Kjer pa je doma kruhoborstvo, tam ni vedrega veselja in močne trdne volje. Bati se moramo, da nam zapostavljena družina ne uniči naših nad — naše nežne mladine.

Družina je bila z znižanjem uradniških plač l. 1935. najbolj prizadeta. Odtegljaj učiteljske družine, kjer ni bila žena učiteljica, je znašal 255—290 din mesečno (1 otrok), t. j. 10—16 %. Najhujše je bilo znižanje v nižjih skupinah, kjer je znašal odtegljaj 16 %, dočim je bil v višjih skupinah 10 % ten. Vsi smo takrat dobro razumeli, da moramo tudi mi žrtvovati nekaj od naših prejemkov za izboljšanje drž. gospodarstva. Toda žrtev družine je bila vendarle prevelika. Poudarjam, da nisem ljubosumen na prejemke samskega uradnika. Tudi oni živijo težko, saj morajo drago plačevati hrano in stanovanje, toda ne morem razumeti, kako mora potem z isto plačo živeti družina (2 človeka)! Le v ilustracijo hočem navesti, da so znašali odtegljaji pri družini 10—16 %, pri samskem uradniku pa 5 %. Odtegljaji družine so bili 2—3 krat večji.

Z novembrom l. 1937. je dobilo uradništvo deloma vrnjen odtegljaj iz leta 1935. Učiteljska družina je dobila 115—150 din, t. j. 5—8 %, dočim je samsko uradništvo dobilo vse, kar mu je bilo odvzeto leta 1935. Nič boljše se ne godi družini, kjer je žena učiteljica oz. uradnica. Ta družina je izgubila v okto-

bru leta 1935. še več kot družina, kjer žena ni v službi. Žena-učiteljica je mnogo žrtvovala, saj znaša njen odtegljaj v najnižji skupini 425 din mesečno, t. j. 5000 din letno. Običajno se trdi, da sta oba v službi, da sta torej dvojna zaslužkarja. In vendar živi ta družina v slabših gmotnih okoliščinah kakor prva. Žena izgubi $\frac{1}{4}$ plače, mora pa vzdrževati služkinjo, ki stane toliko, kolikor žena sama zasluži.

Poglejmo si stanje uradniških družin na tej tabeli (3 članska). Vpošteti so samo izdatki za prehrano in stanovanje.

Žena ni uradnica			
	L. 1931.	Danes	Izdatek dol. IX.
IX.	1975,—	1300,—	1320,—
VIII.	2280,—	1555,—	1520,—
VII.	2610,—	1810,—	1720,—
VI.	3010,—	2150,—	1820,—
V.	3550,—	2550,—	1920,—
Povprečno	2655,—	1873,—	1660,—

Žena je uradnica			
	L. 1931.	Danes	Izdatek dol. IX.
IX.	3350,—	2100,—	2020,—
VIII.	3655,—	2355,—	2220,—
VII.	4290,—	2800,—	2420,—
VI.	4690,—	3150,—	2620,—
V.	5560,—	3600,—	2720,—
Povprečno	4309,—	2781,—	2400,—

Ta tabela nam nazorno kaže, da sta obe družini v slabih gmotnih razmerah, ker jima zadostujejo prejemki komaj za prehrano in stanovanje. Prvi je ostalo povprečno mesečno 213 din, drugi pa 381 din. (Pri družinah, kjer je žena uradnica, sem k izdatku prištel 700 din za vzdrževanje služkinje: večje stanovanje = 100 din; prehrana 300 din; mezda z zavarovalnino, davkom in darili 300 = 700 din; v VI. in V. sem ta izdatek povišal na 800 din). Prav nazorno vidimo, da dvojno zaslužkarstvo prav malo hasni. V l. 1931. je bila plača za $\frac{1}{2}$ večja od današnje.

Vse navedeno me upravičuje, da zaključim: Družini je treba nujno pomagati iz stiske, ker so cene živiljskih potrebščin poskočile za 30—40 % in še vedno rastejo. Živiljski standard v letošnjem letu je višji od onega v letu 1931. Zato postaja zvišanje iz dneva v dan bolj pereče. Družina mora biti pri zvišanju še prav posebno upoštevana, ker se nahaja v vedno hujši bedi. Družina je osnovna celica in najpomembnejša edinica pri vzgoji mladine. Kakršna je družina, tak bo narod. Zdrava, vesela in zadovoljna družina je temelj za zdravo in močno državo. Zato je pomoč družini najnujnejša. —a—

Šolski upravitelj

Šolski upravitelji imajo veliko dolžnosti in dela, pravic in nagrad pa nimajo nobenih. Z uradniškim zakonom z dne 31. marca 1931. je bilo ukinjeno zvanje šol. upravitelja in danes se upraviteljstvo le dodeljuje. S tem je upravitelju vzet položaj in možnost napredovanja brez omejitev. Kakor je vsakemu znano, veljajo slične omejitve, kakor za učiteljstvo, tudi za druge stanove, a iste ne veljajo za šefe posebnih ustanov, ki napredujejo brez omejitev tudi v V. skupino. Edino pri učiteljstvu so upravitelji izvezeti, ker napredujejo istotako kakor vsak učitelj. Ne potegujemo se

za neke privilegije šol. upraviteljev, toda v nobenem primeru ni pravilno, da se celo pri napredovanjih zapostavljajo, ko itak nimajo nobenih drugih ugodnosti. Zvanje šol. upravitelja bi moralo biti uzakonjeno in napredovati bi morali brez omejitev v V. skupino.

Pa ne samo, da so upravitelji izenačeni glede napredovanj z učiteljstvom ter celo zapostavljeni pred učiteljem, ki ima boljše zveze, tudi glede dela so preobremenjeni. Šolski upravitelji so oproščeni pouka na šolah z nad šestnajst oddelki. V večjih mestih so šole razdeljene v deske in dekliške in tako tudi tukaj

upravitelji oz. upraviteljice niso oproščeni pouka, ker ima vsaka šola manj nego šestnajst oddelkov. Tako je le prav malo upraviteljev oproščenih pouka. Zopet me ne smete razumeti napačno, če trdim, da bi moral biti na vsaki šoli, ki ima več kot osem do deset oddelkov, upravitelj oproščen razredništva, ker ga administrativno in nadzorstveno delo tako zaposli, da vse le s težavo zmaguje. Če hoče, da zadosti vsem 22 predpisom, ima premalo časa, da bi se mogel še pripravljati na pouk.

Naj naštejem le nekaj konkretnih dolžnosti: t. 5. pravi, »da pazi, da se učenci pravočasno ocenjujejo in se ocene vpišejo v razredno vpisnico«; koliko časa bo potreboval, če bo hotel zadostiti tej dolžnosti na više organizirani šoli z nad 500 učenci.

T. 11. določa, »da pazi, da učenci redno obiskujejo šolo«. Koliko časa bo zopet izgubil, če hoče voditi nadzor nad obiskom 500 učencev. K vsemu temu moramo prišteti, da mora voditi vse dopisovanje z nadrejenimi oblastmi in voditi evidenco tudi glede pravočasnih prenosov podrejenega učiteljstva. Koliko časa in odgovornosti pa zahteva banovinski proračun in obračun, niti ne omenjam. Za to poslovanje je tudi materialno odgovoren.

Vse navedeno dovolj jasno priča, da je šol. upravitelj preobremenjen z administrativnim in šolskim delom in da je treba najti izhod bodisi v poenostavitvi administracije ali v oprostitvi razrednega dela. Primerno bi bilo, da se upravitelju sorazmerno s številom oddelkov zniža število učnih ur. Z zmanjšanjem učnih ur bi upravitelju preostajalo več časa za današnjo komplicirano administracijo in za nadzor. Pri sedanjih razmerah upravitelj komaj zmaguje pisarniško delo in nima časa za smotrni nadzor. Pravilen nadzor nad vzgojnimi deli pa je velike važnosti. Upravitelji bi morali biti učitelji in svetovalci v pedagoško-metodičnih stvareh vsemu podrejenemu učiteljstvu. Ne le ocenjevalec-nadzornik učiteljstva, temveč v prvi vrsti svetovalac. Pri hospitacijah ni izrpana njegova naloga s kritiko in iskanjem učiteljevih napak, temveč je njegova glavna in najvažnejša dolžnost, da posebno mlajše učiteljstvo pouči in mu pomaga pri pedagoško-metodičnem delu. Iz tega važnega pedagoškega razloga pa predvideva § 113., »da se naj za upravitelje prvenstveno imenujejo najsposobnejši učitelji«. Odgovorno mesto si mora vsakdo zaslužiti z delom in ne s starostjo ali s pripadnostjo tej ali oni politični skupini. Pri imenovanju bi se morali poleg službenih let prvenstveno upoštevati pedagoški motivi in ne politična sposobnost. Upravitelj bi moral biti na svojem mestu stalen, t. j. da ga s tega položaja ne bi bilo mogoče odstraniti in premestiti brez disciplinske kazni. Samo upravitelj, ki je na svojem mestu stalen, bo delal v dobrobit mladini in ljudstvu, ker se mu ne bo treba bati političnih izprememb. Upraviteljsko mesto ne sme biti nagrada za politično delo oz. privrženost, temveč nagrada za plodno šolsko in izvenšolsko delo.

Končno moram omeniti, da bi s tem zraščel le na ta način ugled upravitelja, ki je danes marsikje nadvse boren. Toda za nujno potrebno delo izven šole in za resnične in pravilne stike z ljudstvom je treba poleg dobre volje tudi časa.

Ne morem zaključiti, ne da bi se dotaknil še ene pereče strani, t. j. upraviteljske nagrade. Od njega se zahteva, da dela v šoli in v pisarni, za svoje administrativno delo pa ne prejema nobenega plačila. Tisto nagrado, ki jo zdaj dobiva, sploh ne štejem med nagrade, ker znaša mesečno 40 din. To je miloščina in ne nagrada. Vsak upravitelj bi moral dobivati za svoje delo še upraviteljsko nagrado, ki bi ne smela biti manjša od 200 do 300 din na mesec. V primeri z njegovim delom bi to menda ne bila pretirana vsota.

Zaključujem: 1. Zvanje šol. upraviteljev naj se uzakoni. 2. Upravitelji naj bodo na svojih mestih stalni. 3. Za upravitelje naj se imenujejo najsposobnejši učitelji. 4. Upraviteljem naj se zmanjša razredno delo, na šolah z nad osem do deset oddelkov pa se naj oprostiti razrednega dela. 5. Upravitelji naj dobivajo mesečno upraviteljsko doklado, ki naj ne bo manjša od 200 din.

Samo zadovoljni in sposobni upravitelji so porok za napredek našega ljudskega šolstva.

Vseblina:

Za enako delo — enako plačilo.
Javni uslužbenci za zvišanje plač.
Uradniška družina.

Šolski upravitelj.
Uredba o prenosu poslova prosvete z države na banovino Hrvatsko.

Stvarnost narekuje nove naloge.
UČITELJI PRIPRAVNIKI IN NJIHOV
POLOŽAJ: Moj položaj.

† Franjo Kranjc.

LISTEK: Pismo z bolgarske meje.
Splošne vesti. — Osebnosti. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljski pevski zbor. — Mladinska matica. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu. — Učiteljska tiskarna.

Uredba o prenosu poslov prosvete z države na banovino Hrvatsko

Izšla je uredba o prenosu prosvete z države na banovino Hrvatsko. Ker uredba sama v veliki meri interesira tudi slovensko učiteljstvo, jo prinašamo v celoti.

Čl. 1. Banovina Hrvatska odloča na svojem področju v smislu odstavka 1., čl. 2. uredbe o banovini Hrvatski o vseh poslih iz resora ministrstva prosvete, v kolikor ti posli niso pridržani državi.

Čl. 2. Ministrstvo prosvete izdeluje zakonske osnove o postavljanju občin načel prosvetne politike za vso državo.

Čl. 3. Ministrstvo prosvete obdrži odločanje v sledečih poslih:

1. Sklepanje in izvrševanje mednarodnih šolskih in prosvetnih konvencij.

2. Določevanje občin predpisov potom zakona o manjšinskih šolah.

3. Posli vzdrževanja kulturnih zvez z inozemstvom in mednarodni kongresi.

4. Posli osrednjih znanstvenih kongresov za vso kraljevino.

V kolikor se vršijo ti kongresi na področju banovine Hrvatske, spadajo v njeno kompetenco.

5. Zbiranje in objavljane statističnih podatkov o vseh šolah in prosvetnih ustanovah, kakor tudi o narodnem izobraževanju, s tem, da se na področju banovine Hrvatske ti podatki zbirajo potom banske oblasti.

Čl. 4. Zaradi zavarovanja enakosti in enakopravnosti v zvezi z verskimi zakoni in ustanovi poedinih ver, kakor tudi ostalih predpisov, s katerimi se urejajo razmerja med državo in poedinimi verskimi skupinami, ostanejo posli verskega pouka pri ministrstvu za vere.

Čl. 5. Učitelji vseh šol in dijaki lahko ustanavljajo strokovna združenja, katerih delovanje se razprostira na vse državno področje.

Čl. 6. Diplome domačih šol veljajo v vsej državi.

Z državnim zakonom se bodo predpisali pogoji o nostrifikaciji diplom iz tujih vseučilišč in visokih šol.

Čl. 7. Pri ministrstvu prosvete se bo ustanovila splošna prosvetna posvetovalnica za proučevanje prosvetnih vprašanj, v kolikor so važna za vso državo, za dajanje mišljenja o teh vprašanjih, za koordinacijo prosvetne aktivnosti v vsej državi, kakor tudi za izenačenje znanstvene in šolske terminologije. Sestavo in delokrog tega posvetovalnega sveta bo predpisalo ministrstvo s posebno uredbo.

Čl. 8. Pristojnost glavnega prosvetnega sveta preneha v poslih, prenešenih s to uredbo na banovino Hrvatsko.

Čl. 9. Umetniški svet obdrži svojo dosedanjost pristojnost s tem, da preneha njegova pristojnost za posle, v kolikor o njih odločuje banska oblast banovine Hrvatske.

Čl. 10. Ustanove, katerih delokrog je razširjen na dve ali več banovin, ostanejo v delokrogu države. Ustanove (zadužbine), katere upravlja ali nad katerimi vršijo nadzorstvo kr. banske uprave dunavske, zetske, drinske in vrbaske banovine in katerih sedež je na področju delokroga v srezih, ki spadajo v banovino Hrvatsko, preidejo pod upravo in nadzorstvo banske oblasti banovine Hrvatske.

Ustanovski (zadužbinski) svet preneha biti kompetenten za vse ustanovske (zadužbinske) posle na področju banovine Hrvatske.

Čl. 11. Predpisovanje predpisov o avtorskem pravu ostane v delokrogu države. O koncesijah za avtorska pravna posredništva

in nadzorstvu nad njimi, bo izdana posebna uredba.

Čl. 12. Oceanografski institut v Splitu, kot sestavni del znanstvene ustanove akademije, ostane pod neposrednim nadzorstvom ministrstva prosvete.

Čl. 13. Državne prosvetne ustanove in objekti na področju banovine Hrvatske preidejo v delokrog te banovine.

Čl. 14. Vse šole na periferiji banovine Hrvatske bodo imele šolsko področje v okviru te banovine.

V kolikor bi bilo potrebno, da se za šole v obmejnih krajih odredi šolsko poslopje, ki ni skladno s področjem banovine Hrvatske, bosta šolsko področje teh šol odredila soglasno ministrstvo prosvete in ban banovine Hrvatske.

Dokler se v banovini Hrvatski ne osnuje učiteljska gospodinjstva šola, se lahko sprejemajo tudi učenci s področja banovine Hrvatske v gospodinjstvo učiteljsko šolo v Prokuplju. To načelo velja za vse vrste šol, ki obstojajo ali bodo obstojale samo v banovini Hrvatski ali samo izven nje. Natančnejše odredbe v tem pogledu bo izdalo ministrstvo prosvete v soglasju z banovino Hrvatsko.

Za prehod iz šol na področju banovine Hrvatske v šole iste vrste na ostalem področju kraljevine in obratno, veljajo predpisi o prehodu na domačih šolah.

Čl. 15. Za izvrševanje zakona in občin načel prosvetne politike odnosno predpisov, za katere izdajanje je merodajna država, bo ministrstvo prosvete izdalo splošna navodila za njihovo porabo in za izvrševanje nadzorstva nad vršenjem teh predpisov v smislu čl. 14. uredbe o banovini Hrvatski.

Čl. 16. Vsem komisijam za polaganje državnih strokovnih izpitov, disciplinska sodišča, odborom prvostopnih oblasti in vrhovnim komisijam za ocenjevanje, katere so izven banovine Hrvatske, preneha kompetenca za izpraševanje, sojenje in ocenjevanje uslužbencev prosvetnega resora na področju banovine Hrvatske.

Ravno tako preneha biti kompetentne vse komisije na področju banovine Hrvatske, ki odločujejo o uslužbencih izven tega področja in bo minister prosvete odredil, katere komisije bodo za njih merodajne.

Čl. 17. Vsi nereseni predmeti o zadevah, ki po tej uredbi preidejo v delokrog banovine Hrvatske z dnem objavljenja te uredbe, se bodo odstopili za nadaljnje delo banski oblasti banovine Hrvatske.

Čl. 18. Ta uredba stopi v veljavo z dnem objavljenja v Službenih novinah.

Šolski radio

—r. Torek, 19. decembra: Razvoj glasbil, predavanja z glasbenimi vložki po sledečem sporedu: Glasbila starih kulturnih narodov. Glasbila današnjih primitivnih narodov. Današnja glasbila. G. Stanko Prek.

—r. Petek, 22. decembra: Božič slovenskega kmeta; predavanje z glasbenimi vložki, g. Viktor Pirnat.

—r. V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 17. decembra, ob 17. uri predaval g. inž. Anton Greif: Ovčereja v Sloveniji.

va zemlje ne more napraviti na naše oko nič kaj prijaznega vtisa, in taki so vsi hribi daleč naokoli, brez poštene trave, brez dreves, — Vzpenjamo se na hrib, zdaj zdaj bom zagledal nekaj prijaznejšega, lepšega. Kaj še, prav tako lice kot prej, da skoro nimaš vtisa, da se pomikaš naprej. Vedno eno in isto.

V takem razpoloženju z nič kaj dobrimi vtisi se pripeljem po neprešteti ovinkih in klancih, od tod tudi ime Kriva Palanka, vanjo. Nehote te pri izstopu in pogledu na mesto samo spreleti občutek, da si preskočil v čas pred svetovno vojno. Popolnoma turški izgled mesta, avto pa obstopijo cigani. Tepejo se za prtljago potnikov. Prvi moment se ne vem kam obrniti, oni pa brez besede odnesejo prtljago v edino prenočišče; drugam ni mogoče in besede niso niti potrebne.

Seveda je sedaj prva pot do nadzornika. Vesel nas je bil vseh, drugi so prišli že pred menoj. Ve, da se ne vem kam obrniti in mi pomaga in svetuje kjer treba. Tako smo iz žandarmerijske stanice obvestili slugo iz moje šole, da pride s konji pome. Moja šola je namreč pol ure oddaljena od žandarmerijske stanice v Golešu, pa so oni obvestili njega. Presenečenje je bilo ta dan veliko. V šoli imajo v neki večji dvorani vsako soboto popolne ples. Nisem se mogel načuditi, ko sem tu našel i dekleta i fante v naši noši, ko ti plešejo prav dobro naše plese kakor svoje kolo.

Drugi dan smo opravili še vse ostale formalnosti in hajd na pot. Prtljago na konje, pa počasi za njimi. Nekaj časa je pot še dobra, počasi pa se zoži v navadno konjsko stezo, dostikrat se pa sploh zgubi. Brez vodnika bi ne prišel nikamor, tako pa sem bil nekam brez skrbi. Gledal sem okoli, a vtisi se nič ne izboljšajo. Še vedno ista slika, utrjuje se le zavest, da se pomikam vedno bolj in bolj v notranjost, vedno dalje — dalje od prometnih zvez in kulturnega sveta. Nazadnje prispeemo do vode. Mostov ali brvi nikjer in tedaj sem se hočeš nočeš moral povzpeti na konja. Spet nov občutek, če še nisi sedel na konju. Hvala bogu, da niso veliki in divji, privzdigniti sem

Stvarnost narekuje nove naloge

V zadnjem svojem dopolnilu, ki je izšlo pod gornjim naslovom v 18. številki »Učiteljskega tovariša«, se sekcijsko vodstvo opira na »dva konkretna vzroka« za moje oddvojeno stališče glede presoje dogodkov na letošnji glavni skupščini v Banja Luki. Ne vem kaki motivi so vodili avtorja tega dopolnila, da se je oprl le na ta dva konkretna vzroka in prezrl ostale vzroke, ki so navedeni pod točko 1. in 2. zadnjega mojega odgovora.

Med poslednjimi sem se oprl tudi na trditev M. J. in z njo resno računam, kljub

temu, da jo avtor pavšalno zavrača kot »nesposobno in neresnično«. Ravno tako pavšalno zavrača moje trditve glede sestanka slovenske delegacije na skupščini, kljub temu, da sem v zadnjem svojem odgovoru določno pokazal, kje naj se avtor informira radi točnosti ozir. netočnosti teh trditve.

Ker je na ta način postala diskusija brezpredmetna, jo s tem s svoje strani zaključujem. Mencej Martin.

UČITELJI PRIPRAVNIKI IN NJIHOV POLOŽAJ

Moj položaj

Dopis iz vardarske banovine

Pisati ravno o svojem položaju je sicer morda malo absurdno oziroma egoistično, vendar se mi zdi, da bi ravno ob prikazu svojega položaja mogel vsaj v osnovah pokazati položaj nas vseh, ki smo bili nastavljeni v vardarski banovini, ker so osnovne prilike, vsaj v kolikor jih poznam, za nas vse v glavnem iste — pa bi tako hotel ob tem prikazu zavzeti svoje subjektivno stališče do teh namestitev, ki so dvignile mnogo vsemogočih komentarjev. Ko bodo svoje misli podali tudi ostali tukajšnji naši učitelji, se bo videlo, v koliko se moje osebno mišljenje krije z objektivnostjo in bi na ta način moglo dobiti zaokrožen pregled preko tega problema, ki v svojem bistvu ni tako enostaven, da bi obsegal morda samo melanholično domotožje po domu, kot se to na prvi pogled misli.

Značilno je, da obstoja za tukajšnje učiteljstvo parola, da se tukaj dela, oziroma naredi, kolikor se pač more, kolikor pa se ne more, se pa ne more, da pa za to »more, kolikor se pač more« ne obstoja noben kriterij. Na mene je subjektivno to sicer zelo ugodno vplivalo, ker sem s tem dobil svobodne roke, in odgovornost največ samo nasproti samemu sebi, vendar objektivno gledano, je bilo spoznanje več ali manj zelo negativno. Ne pripisujem krivde za to morda tukajšnjemu učiteljstvu, temveč izključno samo tukajšnjim prilikam samim, ki so nujno ustvarile to parolo.

Zamislite si, recimo, mojo Crno Reko, približno 1400 m visoko planinsko vas, s približno 60 iz blata zgrajenimi in s slamo kritimi hišami. Od železnice oddaljena 12 ur pešhoje, ali jahanja s konjem, ki je za nevaženega človeka življenjsko nevarno. Ljudje živijo v nekajh zadrugeth, to je, člani družine, ki se oženijo, ostanejo s svojo družino še vedno v isti hiši, da tako včasih v prostoru 4 × 5 m z ilovnatim podom prebiva 20 do 30 oseb, odraslih in otrok, kjer otroci absolutno nimajo možnosti za niti najmanjše učenje doma. Ženijo se s 16—20 leti in spravljajo otroke na svet edino iz razloga, da si čimprej pridobijo delovno silo, brez ozira na to, da li so dane najnujnejše možnosti za življenje teh otrok. Ljudje pridelujejo svojo hrano, obleko doma, zemljo, na kateri spe, jim je dal Bog in tako potrebujejo od civiliziranega sveta izredno malo. Geografske prilike jim otežujejo zvezo s svetom in tako se rode, žive in umrjejo v svoji Crni Reki. Seveda hodijo nekateri na delo v rudnike, toda to so le izjeme. Večina ostane le doma. V svojih najprimitivnejših življenjskih prilikah, sredi te planinske zemlje, ki je po svojem zunanem izgledu, po svoji rjavi barvi, brez zelenja, po svojem sivorjavem kamenju nekako brez-

nimanja za vse okoli sebe.

Še zadnji del poti, najromantičnejši, podoba naših gora in evo za ovinkom moja šola. Vsa obsejana od mesečine, vsa bela sredi divjine, čisto sama kraljuje kot razgledni stolp, kot predstraža v ozko dolino. Tu naj bo od sedaj moj dom? Dobro je! brez predhodkov in spominov na prošlost je treba začeti z delom za bodočnost in šlo bo. Mir in tišina vladata v tej ozki preseki, moti ju samo lahko šumljanje vode globoko v dolini, ki se sliši kot pesem o planinah, ki stoje mračno druga poleg druge in ki so gledale marsikakšno krvavo borbo. Njih sled se še danes pozna in še dolgo ne bodo mogli zabrisati sledov teh borb za svobodo, za pravico ljudi, ki tu žive skromno a trdo življenje. To je pesem vsega naroda tu okoli, ki si želi počitka in miru po teh borbah, ki pa bi spet vstal z vso neustrašenostjo in vero v borbo za svoje pravice, če bi mu jih kdo vzel. Take in slične misli so me obhajale prvo noč v samotni, med narodom, ki sem ga poznal samo iz literature, zdaj pa bom imel priliko in možnosti dovolj, da pridem z njim osebno v stike.

No začetek je bil že prav ta večer. Med potjo sva se marsikaj pogovorila s slugo. On je tu na šoli ves dan. Opravlja vsa dela, namostuje kuharico in poštarja. Za to delo je pa plačan seveda več kot sluga po naših šolah. Začudilo me je, s kakšno vztrajnostjo naju je čakal oče mojega sluga. Vse do 1 ure ponoči je nestrpnost sedel v šoli, v strahu, da se nama ni zgodila nesreča. Zaveda se dobro, da je Balkan nevaren, kjer se ti lahko na vsakem koraku zgodi nesreča, posebno ponoči, ko ne vidiš prepado, ki zijajo ob poteh. Opravičeval se je, da tu ni vsega kar bi moralo biti in česar smo navajeni. Možno je videl dosti sveta, bil je v balkanski in svetovni vojni, pa je še zmeraj korenina. Ve, da so ljudje na svetu, ki žive drugače kot oni in da jim ni lahko živeti v takih krajih, kjer je življenje enostavno in skromno. Zato mi je pripravljen že vnaprej posteljo s slamo postlano, kjer sem tudi kmalu sladko zaspal.

Kek Drago.

Pismo z bolgarske meje

Karamanica. Kot strela z jasnega neba je padla ta beseda. Kje naj bo to. Srez Kriva Palanka itd. itd. Toliko zemljepisnega znanja mi je po 3 letih brezposelnosti še ostalo, da sem takoj vedel brez karte, kje je to. Ali, srez obsega velik kompleks zemlje. Išču na karti, nič, niti občine ni nikjer. Leksikon tudi ni zadovoljiv. Ni druge pomoči — pismo srežu, sreskemu nadzorniku. Odgovor ni nič kaj zapeljiv in vabljev, pa vendar, s pogumom, saj si mlad in zdrav. Vleče te radovednost zakaj ne bi videl več sveta, druge kraje in druge razmere. S to željo v sreču sem težko čakal, kdaj me bodo spustili z orožnih vaj, da se preselim iz ene meje na drugo. Končno se razmere uredile — hajd v novo življenje, polno dela, skrbi.

Vožnja z železnico je dolga in utrudljiva, a nič zato, laže bom spal kjer koli, kajti ni gotovo, če bom imel posteljo kot doma. Sitnosti in neprilike sem imel že v vlaku, prtljage je bilo več kot dovolj, saj sem se peljal daleč od doma, pa se je treba pripraviti in vzeti s seboj marsikaj.

Na srečo so ljudje uslužni, za denar seveda in že vnaprej vedo, kaj in kam. Na postaji v Kumanovem čaka kočijaž, ki me je odpeljal v pol ure oddaljeno mesto, s prtljago vred prav do avtobusne postaje. Treba pa se je potegniti še z avtobusom 75 km do Palanke. Do odhoda je še dovolj časa, da sem si ogledal mesto z vseh strani. Treba se je bilo tudi založiti, zajtrkovati, ko pa naročim belo kavo, me začudeno pogleda, češ, ne rabimo tega, ni navade in moral sem se že prvi dan priotiti navadi zadovoljiti s čevapčiji za zajtrk. V avtu so že vedeli, da grem v Karamanico za učitelja in so pripravili najboljši sedež zame, tako da sem imel vso pot priliko opazovati pokrajino pred seboj. Tu se mi je prvič stisnilo srce. Iščem, prijaznih vasi, ljudi, vsaj kakšno znamenje življenja. Sem pa tja kakšna bajta iz hlovov in kamna, nepobeljena, neprijazna, kot je pokrajina sama. Rjava bar-

temveč tu je tako delo absolutno nemogoče. Učiteljstvo tukajšnjega ljudstva ne bo dvignilo, ker ima samo svoji dve roki in ker se stalno menjava. V tem pogledu bi bilo treba tu edino korenite materialne izpremembe, vsi poizkusijo idealnih učiteljev so samo malenkosti, ki v narodu ne zapustijo nobenega sledu in izginejo takoj z učiteljem. Izjave, da se da narediti marsikaj, če se hoče, da ima vsaka malenkost svojo vrednost, so v tej okolici samo obrabljene fraze. To je popolnoma objektivno spoznanje vsakega tukajšnjega učitelja. In tudi moje.

Jezik mi ne dela posebnih preglavic in tudi ostalim kolegom ne. Morda tudi otrokom ne. Toda to je slučaj. Prav lahko pa bi bilo popolnoma obratno. Nisem bil v vojski, učiteljske pa da premalo in kako bi bilo, če bi imel težave z jezikom. Ne zaradi mene, zaradi otrok. Na to ni nihče mislil, ko nas je nastavil tu doli. Poučujem verouk, pravoslavno veroizpoved. Otroci so me naučili pokrižati se in skleniti roke pri molitvi. Bog ve, če verujejo v iskrenost pouka, ne mislim veroizpovedi vere in verskih dogem samih, če so morali naučiti učitelja molitve. Dvomim. Učijo me raznih izrazov, ki jih ne poznam, prav pri narodnem jeziku. Kako bi bilo, če bi našli otroci učitelja slovenščine, slovenskih izrazov. Začetni stvarni pouk v prvem razredu naj bi bil neprekinjen podaljšek njihovega otroškega domačega življenja. Jaz pa ga ne poznam. Saj sem življenje našega otroka poznal samo zato, ker sem bil sam

naš otrok. Pa naj ga tukaj spoznam takoj prve mesece. Saj ga opazujem, ali poleg boljše volje vse to ni tisto, kar bi moralo biti. Tako je postalo vse skupaj za nas sicer zelo interesantno, vendar je v svojem najglobljem bistvu le samo potvarjanje resničnega življenja. Neuspela kopija. In ko si vse to sam iskreno priznam, točno vidim kako vse to vpliva na moje pedagoško oblikovanje. Upam, da otroci tega ne razumejo.

Od svojih kolegov sem oddaljen 2, 3 in 6 ur. Pošta prihaja neredno, 7, 10, tudi 20 dni potrebujejo pošiljke za pot od Ljubljane do Crne Reke. Kdo, ki živi v teh krajih, mi more zameriti neko mero dolgočasje in morda sem in tja kak obisk k tovarišu. Hrana taka, kot se pač more in stanovanje tako, kot pač je. Vse je le kot se pač more.

In naše pedagoško izoblikovanje, ko se vrnemo v Slovenijo, bo tudi takšno, kot se je pač moglo. Ko se vrnemo nazaj, kar brez dvoma upamo in želimo, bomo na novih službenih mestih zopet popolni začetniki, le s to razliko, da ne bomo več tako mladi. Saj že sedaj nismo. To bo škoda, ne toliko za nas kot za mladino, ki nam bo dodeljena v varstvo.

Marsikdo med vami bo zelo kritično pogledal na te moje misli, toda iskrene so in začetnikove. Ponavljam pa še enkrat, da je za to okolico mišljenje, da se vse more storiti, če se hoče, prazna fraza. Dandanašnje prilike v svetu vam dajejo dokaz za to.

Demšar Mirko

† Franjo Krajnc

Po večmesečnem težkem trpljenju je 5. t. m. preminul v Celju tov. Franjo Krajnc, učitelj v pok., v 73. letu življenja. Bridko je odjeknila ta vest v srcih mnogoštevilnih pokojnikovih znancev in čestilcev, zlasti pa tovaršev.

Ugledni pokojnik je bil rojen 1867. v Rajhenburgu in je maturiral na mariborskem učiteljsku. Kot učitelj je prišel 1895. iz Ruš na okoliško deško šolo v Celju, kjer je služboval 30 let do svoje upokojitve. V tej dobi se je za slovenski značaj Celja in okolice vodila ogorčena borba. Med glavnimi utrdami zatiranega slovenstva je bila okoliška šola, stoječa sredi mesta, ki jo je vodil nepozabni učiteljski organizator in predsednik Celjskega učiteljskega društva Armén Gradišnik. Odlični učiteljski zbor je neustrašeno posegal v borbo proti navalom tujstva ter vcepljal narodno zavest mladini. V tesne, mračne prostore te prenapolnjene šole je pokojnik prinašal deci obilo vedrega sonca, ki je žarelo iz njegove jasne, optimistično usmerjene osebnosti. Zlasti kot elementarni učitelj je bil izredno dober metodik, in blagor otroku, ki mu je on odpiral pot k znanju, saj je bil njegov razred dom veselega dela. Mnogo let je bil tudi učitelj telovadbe na slovenski nižji gimnaziji. Vrsta društev ga šteje med svoje najzaslužnejše člane.

V veliko zadoščenje mu je bilo, da je po svoji upokojitvi kot član krajevnega šolskega sveta za Celje-okolico mogel sodelovati pri realizaciji večdesetletnih naporov:

Splošne vesti

— **Božične počitnice.** Prosvedno ministrstvo je odredilo, da bodo letošnje božične počitnice trajale od 23. decembra do 10. januarja.

PRAZNA MESTA V SREZU SLOVENJ GRADEC

so na šolah: Velenje, Šoštanj in Pameče. — V Pamečah je prazno mesto za šolskega upravitelja, ker je šola razširjena v 3 razrednico. Lepo stanovanje! Le 2 km do Slovenj Gradca.

— **Dravska finančna direkcija razglašala:** Vsi državni upokojenci(ke), ki so zase in za svoje rodbinske člane dobili železniške legitimacije od dravske finančne direkcije, naj jih čimprej predložijo tej direkciji zaradi podaljšanja veljavnosti za prihodnje leto, zlasti če nameravajo legitimacije uporabljati takoj v začetku leta 1940. — Vsaki legitimaciji je treba priložiti železniško znamko za 2 din, ki je v legitimaciji nihče ne sme prilepiti sam. — Predložene pošne znamke ali kolke bo direkcija upokojencem vračala, ker jih ne more uporabiti. Tudi denarja za znamke direkcija ne bo sprejemala, ker železniških znamk nima v zalogi. — Železniški legitimaciji naj vsak upokojenec priloži tudi odrezek (kupon) ček. nakaznice, po kateri je prejel pokojnino za zadnji mesec, ker je sicer mnogokrat težko ugotoviti njegovo istovestnost. Tudi prošnji za novo železniško legitimacijo je vselej treba priložiti odrezek (kupon) ček. nakaznice, za stroške pa je treba finančni direkciji poslati 20 din v gotovini.

DRUŠTVO UPOKOJENEGA UČITELJSTVA

Kakor ima učiteljski stan dokaj vsakovrstnih prosvetnih in stanovskih ustanov in udruženj ter podpornih institucij, tako ima upokojeno učiteljstvo poleg teh še svoje društvo, ki je bilo ustanovljeno pred 26 leti za medsebojno podporo in pomoč.

Po smrti vsakega člana se izplača postavnim dedičem tolikokrat po 6 din, kolikor šteje društvo članov(ic). In ta dediščina se v tem žalostnem in težkem trenutku takoj nakaže, ker društvo razpolaga že s tolikšno prihranjeno zalogo.

S pristopom v društvo vsak član poveča svoje prihranke dedičem za lepo vsoto. Ta dediščina bi bila znatnejša, če bi večina upoko-

jenega učiteljstva bila včlanjena v društvo. Članice so lahko tudi učiteljeve soproge ali vdove, četudi niso bile učiteljice.

Poleg prispevka za vsak smrtni primer 6 din, je plačati letno 5 din za upravne stroške in pri vstopu tudi vpisnino, ki je pa neznatna.

Ker se nahaja velika večina upokojenih stanovskih tovaršev(ic) izven društva, se tem potom vljudno vabijo k pristopu. Ne odlašajte s tem, ker po enem letu upokojitve je treba doplačati smrtne primere za dobo pred enim letom.

Čem več nas bo, tem večja bo posmrtnina ali zapuščina. Pa čim bolj smo združeni, tem več bomo imeli tudi vpliva na merodajnih mestih pri eventualnem zboljšanju našega gmočnega položaja in drugih pravic za upokojence. Le v slogi in tesni povezanosti obstoji moč in veljava vseh in posameznikov.

Vabljeni ste vsi brez razlike mišljenja, ker društvo je strogo stanovsko.

Zahtevajte prijavo in vabilo, v katerem je vse pojasnjeno.

— **Kraljevska banska uprava** (prosvetni oddelek) je priporočilo ljudskim, meščanskim, srednjim učiteljskim in vsem ostalim šolam, naj bi bil list »Sadjar in vrtnar« v vsaki šolski knjižnici. — Ob tej priliki priporočamo list za razredno čtivo posebno v višjih ljudskih, meščanskih, kmetsko in gospodinjstvo nadaljevalnih šolah. Posamezne številke, tudi po 30—40 in več enakih pošiljamo šolam poštne prosto po 25 par, 100 števil 20 din.

RAZPIS USTANOVE

Žensko društvo v Mariboru razpisuje »Ustanovo Gisele in Albine Lasbacher, Ruše«, in sicer 4 štipendije po 1000 din in 6 štipendij po 500 din. Pravico do ustanove ima po oporoki uboga deca slovenskega narodnosti in rimsko-katoliške vere. Prednost pri podelitvi ustanove imajo zakonski otroci brez staršev, v prvi vrsti pa zakonske deklice brez staršev, ki so bili učiteljskega stanu. Prošnje je nasloviti do 15. januarja 1940. na naslov: Žensko društvo v Mariboru, v roke ge. Juvanič Olge, šolske upravitelje v pokoji, v Mariboru, Ciril-Metodova ulica 18, II. nadstr.

Za Žensko društvo:

Ivanka Lipold,

Olga Juvanič,

predsednica, upraviteljica ustanove.

— Namesto venca na grob svojemu nepozabnemu tovarišu Franju Krajncu je daroval tov. Fran Voglar, šolski upravitelj v p. v Celju, znesek 100 din socialnemu fondu JUU sreskega društva v Celju. Prav tako je v isti namen naklonil učiteljski zbor II. deške ljudske šole v Celju 200 din. Iskrena hvala!

Osebnе zadeve

—i Z odlokom prosvetnega ministra so postavljeni za učitelje (-ice) naslednji učiteljski abiturienti: Martin Fuis v Kuzmi (Murska Sobota), Rozina Fuis v Kuzmi (Murska Sobota), Viljem Zupan v Vidomcih (Murska Sobota), Štefanija Bulovec v Svetini pri Celju, Nada Žun, Dole pri Litiji, Ferdo Ulaga v Domoševcih (Murska Sobota), Marjin Prosen v Krvavi peči (Kočevje), Vladimira Germek v Fikšinih (Murska Sobota), Stane Kavčič v Dobrovnih (Dolnja Lendava), Helena Kacič v Cajnarjih (Logatec), Marija Pratinč v Marjancih (Murska Sobota), Gracijan Marion v Mariji Reki pri Celju, Friderik Mihelič, Sveti Marko niže Ptuja, Franc Lobnik, Apače (Ljutomer), Janez Scholmayer, Božjakovo (Kočevje), Boris Studenička v Pirnici (Dravograd), Helena Sterle-Rožanec, Vidomci (Mur. Sobota), Otilija Bizjak-Zlegel pri Svetem Martinu na Pohorju, Mihaela Košir v Koprivni (Dravograd), Iva Cev v Rajhenavi pri Kočevju, Alojzija Ribič v Serdici (Mur. Sobota), Marija Krivec v Sinjem vrhu (Crnomeli), Ivana Križan v Kuzmi (Murska Sobota), Pavla Lobnik, St. Rupert (Slov. Gradec), Matilda Močnik (Sv. Martin na Pohorju), Marija Marenčič, Javorje (Škofja Loka), Ana Papis, St. Rupert (Maribor, levi breg), Matilda Pertot, Sv. Martin na Pohorju, Ida Ribič, Znanjve (Mur. Sobota), Olga Sršen v Brigi pri Kočevju, Julijana Cvetko v Strojni pri Dravogradu, Marta Kustišek v Genterovcih, Nikolaja Vrhovnik v Bahal pri Crnomlju, Ivanka Kranjc pri Sv. Tomažu pri Ptuj.

—i Za učiteljico-vrtnarico je postavljena na Muti pri Dravogradu Darinka Dukič.

—i Po prošnji je prestavljen Ludvik Mašat, upravitelj ljudske šole na Pragerskem, v Luče v gornjegrajskem okraju.

Mladinska matica

—mm V letošnjih rednih publikacijah izidejo sledeče knjige:

1. Arnošt Adamič: Ljudje v viharju,

2. Josip Ribičič: Nerga in

3. Oskar Hudales: Mama, kruha.

Ribičič nas pelje s svojo »Nergo« v kraljestvo čebel. Delo je pisano za naše najmlajše, živahno in veselo, a ne samo za zabavo. Otroci igraje spoznajo vse čudovito življenje v tem zanimivem kraljestvu.

Adamič nam kaže v svoji povesti v pestrih slikah zadnjo fazo svetovne vojne, ko je Avstrija že začela razpadati, ko je naš zaslužni narod že začel dvigati glavo, pa do popolnega poloma stare monarhije in do ustanovitve svobodne Jugoslavije.

Hudalesova knjiga »Mama kruha« izide kot realna knjižica. A delo je pisano, kot vse

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrúžnikom Učit. samopomoči. Že v prvih dneh meseca decembra 1939. smo izgubili 6 zadrúžnikov. Umrlí so: Burník Alojzija, Maribor; Bežek Hedvika, Varaždin; Cvetko Fran; Maribor; Krajnc Franjo, Celje; Šijanec Olga, Ormož; in Zahrer Vilko, Kozje. Že v zadnjem obvestilu (od 30. nov. 1939.) v »Učit. tovarišu« smo Vam sporočili, da ima US nad 80.000 din pri članih. Nekateri zadrúžniki čakajo in odlašajo s prispevki od meseca do meseca. Tem se naberejo končno visoki zneski, ki jih res ni lahko takoj poravnati. Zadrúžna uprava pa mora izplačevati posmrtnine takoj po prejemu potrebnih listin. Kako naj pa izplača nove posmrtnine, če še one iz prejšnjih mesecev niso vplačane od članov? Prosimo vse zadrúžnike, posebno še one, ki so prešli v zadnjih dneh novembra opomine in obračune za večje zneske, da takoj poravnajo vse zaostanke. Brez vplačil ni posmrtnin! Zadrúžna uprava US

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. OBVESTILO. Prihodnji pevski tečaj se bo vršil 3., 4., 5. in 6. januarja 1940. v prostorih Glasbene Maticе v Ljubljani. Kakor smo sporočili že v svoji zadnji okrožnici, bo prva dva dneva (3. in 4. januarja) vadil samo ženski zbor, tretji dan (5. januarja) se mu priključi moški zbor. Začetek pevskega tečaja za ženski zbor je 3. januarja ob 10. uri dopoldne, začetek skupne vaje mešanega zbora pa 5. januarja ob 9. uri dopoldne. Ker je ta pevski tečaj predzadnji kot priprava za nastop v Škofji Loki in Šoštanju, je strogo obvezen za vse članstvo zbora. Opozorjamo še posebno na ono točko naše zadnje okrožnice, v kateri je odbor poudaril nujnost in važnost pevskega tečaja v času letošnjih božičnih počitnic. Tajništvo.

dosedanje njegove knjige, beletristično. Po snovi je izredno zanimivo, originalno in aktualno.

—mm Peta številka »Našega roda« izide takoj po božičnih počitnicah.

—mm Poverjenike obveščamo, da je tretja številka »Našega roda«, ki je pošla, že ponatisnjena in da so sedaj zopet vse številke na razpolago tudi za nove naročnike. »Naš rod« je največji, najboljši in najbolj razširjeni list v državi. Za malenkostno mesečno naročnino 2,50 din prejmejo naročniki celotni letnik lista in poleg tega še 3 lepe, bogato ilustrirane knjige. Mladinska matica ne išče s svojimi publikacijami materialnega dobička, ker ji gre le za to, da razširi dobro slovensko čtivo med našo mladino. Zato je vredna tudi vse podpore. Agitirajte zanjo! Pridobivajte ji čimveč naročnikov!

Stanovska organizacija JUU

Iz društev

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KOZJE bo zborovalo v soboto, dne 16. decembra t. l., ob 10. uri v ljudski šoli v Kozjem s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o situaciji v organizaciji. — 2. Delovni program za tekoče leto. — 3. »Vprašanje mladega učiteljstva z ozirom na šolo in organizacijo« — referira Kert Jože. — 4. Slučajnosti in predlogi. — To zborovanje bo posvečeno predvsem vprašanju mlajšega učiteljstva-pripravnikov. Ker je v področju našega društva 60 % pripravnikov, je pričakovati polnoštevilno udeležbo. — odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD je zborovalo 18. novembra t. l. v Mozirju ob pičli udeležbi 24 članov = 48 %. Zborovanja se je udeležil odposlanec sekcije tov. Drago Supančič, ki ga je tov. predsednik toplo pozdravil, kakor tudi nove člane in ostale udeležence.

Tov. sekcijski tajnik Supančič je najprej pojasnil članstvu, da likvidacija in prevlečanje celotnega društva ni dopustno, ker nasprotuje § 15. Pravil JUU. Zato mora društvo obstajati še dalje. Podal je situacijsko poročilo, nakar je dajal pojasnila na razna vprašanja. — Tov. predsednik še enkrat pojasni, kako je prišlo do predloga o likvidaciji društva. — O dopisih poročata tov. tajnica in prosi tov. upravitelja za podatke o dolgovih krajevnih šolskih odborov. — O predsedniškem zboru v Ljubljani poročata tov. preds. in predlaga referat za prihodnje zborovanje: za novo ureditev naše organizacije.

Nato prečita tov. preds. načrt za aktivizacijo članstva in delovni program, kakor ga je izdelala sekcija in ki si ga mora sestaviti tudi naše društvo. V prvi vrsti se sprejme njegov predlog, po katerem naj bi se vršila zborovanja v sledečem vrstnem redu: 1. v Radmirju, 2. v Šmartnu ob Paki, 3. v Gorgradu. Določijo se tudi teme referatov za zborovanja:

1. Socialno-ekonomski položaj žene v Gornji Savinjski dolini.

2. Socialne prilike v hribih.

3. Kulturne razlike v našem srezu.

4. Študij prehrane prebivalstva našega sreza. Na tozadevni anketi, ki jo bo začel »Učit. pokret«, bomo delali tudi v našem srezu.

Tov. predsednik pojasni volilni pravilnik, nakar otvori volilni akt. Vložena je bila samo ena lista, na kateri pa se izmenja najprej predsednik, nato še tajnik, ker tov. Predan predlaga namesto sebe tov. Hudalesa za predsednika, tov. Goležev pa za tajnico. Tov. Golež izjavi, da mesta ne more sprejeti, ker še namerava včlaniti v celjsko društvo. Zaradi te izjave sprejme zbor predlog tov. Predana, da se naj od sekcije zahteva, naj anulira dovoljenje, ki ga ima učit. v Šmartnem. Ker tov. Golež vztraja na svojem, se določi za njenega namestnika tov. Gerkman, ki bo prevzel tajništvo v primeru, da tovarišica odstopi. Volitve so se vršile z aklamacijo in je predložena lista bila soglasno sprejeta. Predsednik Hudales Oskar, podpredsednik Počakaj Miro, tajnica Golež Jadviga, namestnik Gerkman Stane, blagajničarka Stiglic Jožica, odbornika Petrač Vranc in Zupančič Maks. Nadzorni odbor: Predan Drago, Vičič Stanjo in p. Marovt Hubert. Referenti za razna vprašanja: Kotnik Zorko, Žekelj Alfred. Stanovsko častno razsodišče: Počakaj Miro, Vičič Anica, Pachner Polde.

Pri slučajnostih priporočila tov. Rozman Učit. tisk. in predlaga, naj si Učit. tisk. osnuje podružnico v Celju, kjer bi gotovo dobro uspevala. Za poverjenika Učit. tisk. se izvoli tov. Hrobat. Tov. Kotnik dobi pojasnilo zaradi ukinitve vzporednic in priporočila učiteljstvu, naj se včlani v SSM.

Hudales Oskar, preds.

J. Golež, zap.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJ GRADEC je zborovalo 2. nov. 1939. v Slovenj Gradcu. Uvodoma je predsednik naglašal, da zborujemo v tednu, ki je posvečen našim izselencem. Osvetlil je ta problem, ki je odprta rana na našem narodnem telesu. Njegova druga misel je veljala onim trem, ki so po običnem zboru zapustili našo organizacijo. O poteku zbora predsednikov v Ljubljani je poročal predsednik; zraven ostalega je omenjal, da se začnejo ti zbori prepozno. Mnenja je, da se morajo pričeti ta zborovanja zaradi obširnega programa že ob 8. uri, ker bi bilo v tem primeru pač dovolj časa, da se

obdela ves dnevni red v navzočnosti vseh delegatov! — Tajnik je omenjal, da je bilo razposlanih 30 dopisov in 10 vabil neorganiziranim za vstop — oziroma za vrnitev v društvo. Odzval se je samo tov. Zidar A. K. dopisu o ustanavljanju kmečko-gospodinjstvo nadaljevalnih šol so se čule mnoge pripombe. Banská uprava naj otvori praktične gospodinjstve teče za tiste učiteljice, ki so že absolvirale uvodni metodični tečaj, ker se bo le na ta način prišlo do izvedbe teh šol, ki so tako potrebne!

K aktivizaciji članstva je bil sprejet delovni načrt. Ker je smotrno vzgojno delo izvedljivo le tedaj, če poznamo otroka in njegovo okolje v celoti, je nujno, da proučujemo socialno in gospodarsko strukturo posameznih šolskih okolišev. S tem delom pričnemo takoj in bo odslej na vsakem zborovanju prikazan socialno-gospodarski profil enega izmed naših šolskih okolišev. Sinteza teh poročil bo obširen elaborat, ki bo nazorno prikazal vpliv okolja na telesni in duševni razvoj otroka v našem srezu. Ta delovni načrt bo izveden v treh letih. Navzoči so soglasno osvojili projekt delovnega programa.

V društvu bomo organizirali tudi več delovnih skupin, da se odpravi ubijajoča monotono, ki je bila značilna za naša zborovanja in je jemala članstvu voljo do aktivnega sodelovanja. Izvoljene so bile delovne skupine, ki so se konstituirale iz po enega referenta in treh sodelavcev, ki pripravljajo, urejajo in proučujejo gradivo, ki je v določenem razdobju aktualno in se obravnava na zborovanjih. Te skupine so: pouk in narodno izobraževanje, ref. Iglar; Prosvetna, stanovska in šolska politika, ref. Mrovlje; Socialno-ekonomska vprašanja, ref. Komel; intelektualno izpopolnjevanje članstva, ref. Kavčič; in Organizacijska propaganda, ref. Zolnir.

Tov. Horvatovala iz Podgorja je podala v izredno lepo zasnovanem poročilu »O vaški šoli v Bosni« konkretno sliko socialnih, gospodarskih in prosvetnih razmer, ki nosijo svojstvene poteze Bosanske krajine. Predavanje tovarišice je bilo med vsemi najlepše priznanje in zahvalnost za trud in delo ob tako obširnem elaboratu.

Druginja in službeni prejemki. Zaradi stalno naraščajoče draginje smo zašli državni nameščenci v obupen materialni položaj, ki že izpodbija moralne temelje; tukajšnje učiteljstvo je zato pozdravilo Spomenico za izboljšanje službenih prejemkov. — Zahtevali smo tudi, da se preneha s sistemom protekcionizma na eni ter zapostavljanja na drugi strani, po katerem so se doslej izvajala posamezna napredovanja in premetitve. Napredovanja se naj vrše striktno po rangni listi.

Ker je bilo na zborovanju prisotnih le 30 članov od vpisanih 43, se je sklenilo soglasno očistiti naše vrste. Vsi oni organizirani člani, ki se dvakrat zaporedoma ne udeležijo zborovanja brez vsakega opravičila, bodo črtani in o tem takoj obveščeni! Njih imena bodo takoj javljena sekciji, ki že vodi listo neorganiziranih iz našega kraja. (Oni naši člani, ki so pridržani na delo na meščansko šolo, in oni, ki so na bolezenskem dopustu, tvorijo izjemo!)

Prihodnje zborovanje bo v začetku februarja v št. Ilju pod Turjakom. Odslek učiteljice se bo sestal takrat takoj po prihodu vlaka v Mislinje.

Kavčič, predsednik. Zolnir, tajnik.

+ JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO LJUBLJANA-MESTO je zborovalo v četrtek, 7. t. m., zvečer z dnevnim redom »Zvišanje prejemkov«. Poleg izredno velikega števila domačega članstva, smo opazili tudi članke okoliških učiteljskih društev.

Zborovanje je otvoril in vodil predsednik tov. Vekoslav Mlekuž, ki je v uvodnem govoru pojasnil pomen zborovanja, nato pa naprosil za poročilo tajnika ljubljanske sekcije JUU tov. Draga Supančiča. Poročevallec je v svojem poročilu na konkretnih primerih pojasnjeval zahtevo glede zvišanja prejemkov, ki jo narekuje neodoljiva stvarna potreba, vsakdanje življenje in klic nameščenskih otrok.

Vzrok, da je zvišanje prejemkov nujna potreba, je v tem, ker se cene življenjskim potrebščinam neoprestano in neovirano dvigajo, kar so uvidele odločujoče oblasti in zato določile za častnike, bane in ministre posebne doklade, ki so nedotakljive. V zvezi z zahtevo o zvišanju prejemkov so tudi napredovanja, ki se od leta 1935, ne vrše več po vrstnem redu in po položajni listi, kakor jo predpisuje zakon, marveč po neki rangni listi, ki so jo sestavili neodgovorni činitelji. Veliko škodujejo tudi razne intervencije, ki jih oblastva sicer prepovedujejo. Z rednim napredovanjem, z odpravo razlike med osebnimi dokladami aktivnih in upokojenih uslužbencev ter s priznanjem enakih prejemkov poročenim kakor neporočenim uslužbenkam, bo omiljen položaj državnega in ostalega uslužbenstva sedaj in v poznejših letih.

Poročilu, ki je bilo sprejeto z živahnim odobravanjem, je sledilo čitanje spomenice, ki obsega naslednje zahteve:

1. neobhodno in nujno je potrebno, takoj povišati in urediti prejemke vsem uslužbencem po indeksu cen ter storiti potrebne ukrepe proti onim, ki neupravičeno navijajo cene;
2. takoj naj se izvedejo vsa napredovanja;
3. priznajo naj se poročenim ženam isti prejemki kot neporočenim;
4. vse razlike pri osebnih dokladah med aktivnimi in upokojenimi uslužbenci naj se odpravijo!

Soglasno je bil sprejet tudi predlog, da naj se vodstvo sekcije udeleži skupne deputacije ter na merodajnih mestih zagovarja in utemeljuje naše zahteve.

Vek. Mlekuž, preds. Josip Mihelič, taj.

+ JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO LJUBLJANA-OKOLICA VZHODNI DEL je zborovalo dne 2. dec. 1939. ob 9. uri v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani.

Število članov 81, navzočih 63, t. j. 77 %.

Tovarišica predsednica je otvorila zborovanje in se zahvalila bivšemu predsedniku tov. Kosinu in tajniku tov. Čuku za njuno večletno požrtvovalno delo v društvu. Pozdravila je zborovalce, še posebno novi članice tov. Štolfa in Kuralt. Iz društva je odšla tov. Kalanova, ki je premeščena, upokojena pa je tov. Drašček Gabrijele iz Zaloge. Obema je želela tov. predsednica mnogo sreče in zadovoljstva. Svojo odsotnost je opravičila tov. Semlič Danica. — Predsednica je podala okvirni načrt dela v tek. p. l., ki bo poživilo naše društveno življenje in pritegnilo članstvo k tesnejšemu sodelovanju. Vsi navzoči so načrt z odobravanjem sprejeli.

Po uvodnih besedah tov. predsednice so bili prečitani uradni dopisi. Delovni načrt in načrt za aktivizacijo članstva sta bila v celoti sprejeta.

Sledilo je kratko posvetilo našim izseljencem, ki ga je podala tov. tajnica. Prav v teh dneh, naj naši izseljenci čutijo, da jih domovina ni pozabila.

Poročilo tajnice je sledilo predavanje prof. Kolarja: slovenski jezik v ljudski šoli. Zborovalci so zanimivim in zlasti za učiteljstvo važnim izvajanjem predavatelja sledili z največjo pozornostjo in izrazili željo, naj bi društvo večkrat poskrbelo za podobna predavanja. V debati je predavatelj posameznikom objasnjal razna vprašanja jez. pouka.

Na zborovanju so bili izvoljeni sledeči poverjeniki: 1. Za Učiteljsko tiskarno tov. Koso. 2. Za Mladinsko matico tov. Cerut. 3. Za Učiteljski pokret tov. Lulik. 4. Za Odslek učiteljice tov. Pehaničeva.

Sledilo je poročilo o predsedniškem zboru, ki ga je podal zastopnik društva tovariš Lulik.

Predsednica se je navzočemu članstvu zahvalila za obisk in zaključila zborovanje.

Završanova preds. Podbevšek Št., taj.

+ JUU — OKRAJNO DRUŠTVO CELJE je zborovalo 4. decembra ob udeležbi 167 učiteljev. Predsednik je kot novo članico pozdravil tov. gđ. Bulovec. Izrazil je sožalje ob izgubi mater tov. gđ. Smolnikarjevi in V. Kovaču. Od društva se je poslovila tov. ga. Kodelova, po službeni potrebi premeščena v težaven kraj, od koder naj se čimprej vrne. Iz okraja odhajajo še tov. gđ. Polakova, Perčičeva in Osetova ter ga. Rösnerjeva na lastno prošnjo. Po obnem zboru konstituirani odbori in odseki so prevzeli svoje funkcije, računajoč na sodelovanje članstva v duhu tovariškega demokratizma in stanovske solidarnosti v težki dobi, v kateri so mu naložene odgovornosti polne naloge v službi naroda, ki mu mora ostati ohranjen prostor pod svobodnim soncem.

Tov. predsednik je naglasil važnost brige za naše izseljence, ki jih ne smemo prepuščati usodi v morju tujstva, nego jih moramo z najboljšimi trajnimi vezmi priklepati na narod, iz katerega so izšli. Prešel je k razpravi o nevdržnem materialnem položaju državnega uradništva, ki obupuje pod bremeni draginje. V zvezi s tem je bila prečitana resolucija TOI zbornice, razprava hrvatskega gospodarstvenika dr. Bičanića o uradniškem vprašanju ter uredba, s katero so se zvišali prejemki drž. upokojencem na — najvišjih položajih. Članstvo je soglasno sprejelo spomenico z zahtevami po izboljšanju našega gmotnega stanja, ki se v interesu države ne sme odlagati. Prečitan je bil proglas pariške Mednarodne učiteljske federacije. Podan je bil primeren komentar k odloku ministrstva prosvete glede plačevanja za premetitve in napredovanja učiteljstva. Ukrep g. ministra pozdravlja vsa poštena javnost.

O seji predsednikov JUU društev 5. novembra v Ljubljani je izčrpano poročal tov. predsednik in tu pokazal na veliko delo sekcije ter na nekatere uspehe organizacije. Z močno simpatijo je bil sprejet »Popotnik« v redakciji tov. nadzornika Vranca. Priporočale so se edicije »Pedagoškega tiska«. Učiteljstvo je vabljen, da sodeluje pri akcijah Unije za zaščito otrok. Omogočeno je nadalnje širjenje kmetskega in gospodinjstvega nadaljevalnega šolstva v banovini. O zimski pomožni akciji v korist obmejne dece je poročala šol. uprav. tov. ga. Iv. Župančičeva. Njeni uspehi so namenjeni predvsem mladini pri Novi cerkvi v Haložah. Seznanila je tovarišice z delovnim programom odseka učiteljic. Tov. gđ. Ana Županova je utemeljevala potrebo sodelovanja žene pri upravljanju države ter je bil sprejet njen predlog za žensko volilno pravico. Tov. Gobec je priporočal včlanjenje v SŠM.

Univ. prof. ministar dr. Andrej Gosar je predaval »O novi družbi in šoli«. Izvajal je, da bodoči družabni red ne bo nov niti dokončen, čeprav bo drugačen od sedanjega. Slonel bo na načelih enakosti in osebne svobode (v izbiri dela in konsumu). Jedro problema je v količini svobode in omejitve v tem pogledu. Vsem ljudem se mora nuditi možnost človeka vrednega in stanu primernega življenja. Vsakokratni red v družbi je rezultat sil raznih ljudskih skupin, katerih vpliv se menjuje. Gre tu torej za pravilno organizacijo sil družbe, ki more biti samo plod evolucije. V ustvaritev boljše družbe je potrebna pomnožitev sredstev za njeno življenje, potrebni so ji ljudje s trdnim umsko in moralno kvalifikacijo, polni poguma in ljubezni do dela. Njih vzgoja je že danes naloga šole. V dosegu svojih ciljev mora šola jasno poznati dejansko stanje krajevnih raz-

mer in na njih smotrno organizirati svoje delo. Pri tem se bo učiteljstvo najtesneje povežalo z ljudstvom. G. predavatelj je posvečal še posebno pozornost posebnim vprašanjem agrarno in industrijsko šibke, v svojih razmerah pester Slovenije. Učiteljstvo je z izrednim zanimanjem sledilo njegovim aktualnim izvajanjem, ki so bila vsebinsko in oblikovno na višku, ter se mu je z burnim odobravanjem zanje zahvalilo.

V zvezi z debato na prejšnjem zborovanju je bil sprejet naslednji predlog glede Mladinske matice: Poverjenikom MM naj se za njih delo in riziko prizna nagrada v obliki knjižnih garnitur rednih izdaj do neke določene denarne vrednosti, ki jo ugotovi MM. Poverjenikom, ki se ne izjavijo izrecno, da žele to nagrado prejeti, se te knjižne garniture ne pošljejo, nego jih MM daruje obmejnimi šolam. Nagrade otrokom naj povsem odpadejo. V važnih zadevah MM naj se upošteva mnenje poverjenikov, ki ga je treba ugotavljati.

Fran Roš, preds. Ana Županova, taj.

Učiteljska fiskarna

—t Knjižarna Učiteljske tiskarne priporoča sledeče zbirke knjig po izredno ugodnih cenah, ki veljajo le do 31. januarja 1940.

I. ZBIRKA — DIN 9,—

1. Baukart, Slovenski Robinson. 2. Dimnik, Kralj Peter I. 3. Flerč, Babica pripoveduje. 4. Tille, V kraljestvu sanj. 5. Zbašnik, Drobne pesmi.

II. ZBIRKA — DIN 12,—

1. Šilih, Nekoč je bilo jezero. 2. Rape, Mladini, 7. zvezek. 3. Dimnik, Kralj Aleksander.

III. ZBIRKA — DIN 12,—

1. Korban, Vitomilova železnica. 2. Dimnik, Kralj Peter I. 3. Ewald, Mati narava pripoveduje. 4. Flerč, Babica pripoveduje. 5. Rape, Iz dni trpljenja.

IV. ZBIRKA — DIN 14,—

1. Zbašnik, Drobne pesmi. 2. Trošt, Moja setev, II. 3. Tille, V kraljestvu sanj. 4. Gangl, Zbrani spisi, VII. del. 5. Erjavec, Kitajske narodne pripovedke. 6. Dimnik, Kralj Peter I.

V. ZBIRKA — DIN 19,—

1. Baukart, Slovenski Robinson. 2. Ewald, Mati narava pripoveduje. 3. Flerč, Babica pripoveduje. 4. Gangl, Zbrani spisi, VII. del. 5. Korban, Vitomilova železnica. 6. Šilih, Nekoč je bilo jezero. 7. Zbašnik, Drobne pesmi. 8. Dimnik, Kralj Aleksander.

VI. ZBIRKA — DIN 19,—

1. Šilih, Nekoč je bilo jezero. 2. Suchy, Staroindijske pravljice. 3. Kosem, Ej, prijateljčki. 4. Gangl, Zbrani spisi, VI. del. 5. Rape, Iz dni trpljenja.

VII. ZBIRKA — DIN 24,—

1. Derganc, Borba zapada in vzhoda. 2. Dertina, Ideali vzgoje. 3. Kunaver, Na planine. 4. Zor, Sončenje. 5. Kolar, Kmečke povesti. 6. Jelenc, Spomini 1914.—1918. 7. Zorec, Pomenki.

VIII. ZBIRKA — DIN 30,—

1. Rape, Tisoč in ena noč, I., II., III. zvezek.

IX. ZBIRKA — DIN 29,—

1. Pugelj, Zakonci. 2. Matičič, V robstvu. 3. Jelenc, Spomini 1914.—1918. 4. Golar, Pastirjeva nevesta. 5. Golar, Kmečke povesti. 6. Gangl, Beli rojaki.

X. ZBIRKA — DIN 29,—

1. André, Radio aparat. 2. Bučar, Kod lužičkih Srba. 3. Kunaver, Kraški svet. 4. Bajželj, Vesele ure. 5. Jelenc, Spomini 1914.—1918. 6. Gangl, Sin.

XI. ZBIRKA — DIN 19,—

1. Ewald, Tiho jezero. 2. Flerč, Slike iz živalstva. 3. Korban, Iz mojih temnih dni. 4. Podkrajšek, Pripovedka o vetru. 5. Račić, Belokranjske otroške pesmi.

XII. ZBIRKA — DIN 19,—

1. Pribil, Povest o svatbi kralja Jana. 2. Flerč, Pripovedne slov. nar. pesmi. 3. Gangl, Zbrani spisi, II. zvezek. 4. Županc, Belokranjske pripovedke. 5. Dimnik, Kralj Aleksander.

XIII. ZBIRKA — DIN 9,—

1. Baukart, Slovenski Robinson. 2. Ewald, Tiho jezero. 3. Trošt, Moja setev, II. zvezek.

XIV. ZBIRKA — DIN 14,—

1. Gangl, Beli rojaki. 2. Golar, Kmečke povesti. 3. Pugelj, Zakonci. 4. Kosem, Morje.

XV. ZBIRKA — DIN 20,—

1. Jelenc, Spomini 1914.—1918. 2. Matičič, V robstvu. 3. Tagore, Gitandžali. 4. Golar, Pastirjeva nevesta. 5. André, Sedaj vem, kaj je radio.

XVI. ZBIRKA — DIN 20,—

1. Tagore, Gitandžali. 2. Šilih, Nekoč je bilo jezero. 3. Kosem, Morje. 4. André, Sedaj vem, kaj je radio. 5. Derganc, Borba zapada in vzhoda.

Novosti na knjižnem trgu

—k Nova zbirka narodnih pesmi za vse vrste šol. Slovencem zelo znani skladatelj Ivan Matetič-Ronjgov je izdal 128 dvoglasnih narodnih istrskih melodij pod naslovom »Čakovsky-istrska pjevanka«. Čakovsky-istrska glasbena smer je med Slovenci že precej znana. Prvi njen pionir je bil prof. Srečko Kumar, ki je s skladbami te glasbene dobe izvedel z Učiteljskim pevskim zborom koncerte umetniškega značaja (Čače moj...). Višek zaslug pa ima za propagando te glasbene smeri Avgust Šuligoj s svojimi Slavčki. Ne samo v mejah naše ožje in širše domovine, temveč tudi na internacionalnem pevskem festivalu v Pragi je imel z njo vidne uspehe. — Obširna zbirka stane le 35 din in se jo naroči lahko pri skladatelju samem (Beograd, Cara Uroša 11), ali pa pri Učiteljskem pevskem zboru »Emil Adamič« v Ljubljani, Franciškanška ulica 6/I.

XVII. ZBIRKA — DIN 24,—

1. André, Sedaj vem, kaj je radio. 2. Kabaj, Cerkniško jezero. 3. Kunaver, Na planine. 4. Kunaver, Kraški svet in njegovi pojavi. 5. Golar, Kmečke povesti.

XVIII. ZBIRKA — DIN 24,—

1. Bajželj, Vesele ure. 2. Derganc, Borba zapada in vzhoda. 3. Kurent, Solski radio. 4. Dertina, Ideali vzgoje. 5. Weber, Etika.

XIX. ZBIRKA — DIN 29,—

1. Šilih, Nekoč je bilo jezero. 2. Jelenc, Spomini 1914.—1918. 3. Pugelj, Zakonci. 4. Kosem, Morje. 5. Gregorčič, Otroški oder. 6. André, Sedaj vem, kaj je radio. 7. Bučar, Kod lužičkih Srba.

XX. ZBIRKA — DIN 50,—

1. Suchy, Staroindijske pravljice. 2. Komanova, Stric s košem. 3. Komanova, Teta s cekarjem. 4. Ewald, Mati narava pripoveduje.

XXI. ZBIRKA — DIN 100,—

1. Ribičič, Pisane lutke. 2. Ribičič, Tinkin zajček. 3. Suchy, Staroindijske pravljice. 4. Wašteta, Mejaši.

XXII. ZBIRKA — DIN 100,—

1. Erjavec, Zbrani spisi: Fran Erjavec; Fran Levstik; Matija Valjavec; Josip Stritar; Simon Jenko; A. M. Slomšek; Janko Kersnik; Starejše pesnice in pisateljice.

ISTA ZBIRKA

V CELO PLATNO VEZANA — DIN 125,—

ISTA ZBIRKA

BREZ STAREJŠIH PESNIC IN PISATELJIC — BROŠIRANA — DIN 50,—

XXIII. SLIKE VELEMOŽ

(v velikosti razglednic)

Celotna zbirka (24 slik) din 12,—
8 slovenskih velemož „ 6,—

Zelo primerna
BOŽIČNA DARILA!

*

Največja izbira!

*

Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNĚ
LJUBLJANA

Primer na

Božična darila

v veliki izbiri po nizkih cenah priporoča trdka

Ign. Žargi, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 11

Gostilna Košak slaščičarna

LJUBLJANA — PREŠERNOVA ULICA

Prvovrstna kuhinja — Izbrana vina vseh vrst, za na dom din 1 ceneje — Bogata zaloga slaščič in daril v slaščičarni — Sprejemajo se vsakovrstna naročila